

อาจพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุการราชการไปใช้ส่วนตัว

การใช้ราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดให้ใช้ราชการได้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมของส่วนราชการ หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และเมื่อผู้ใดจำเป็นต้องใช้ราชการต้องทำเรื่องขออนุญาตต่อผู้มีหน้าที่ควบคุมการใช้รถ และพนักงานขับรถก็มีหน้าที่ในการจัดบันทึกการใช้รถทุกครั้งอย่างละเอียด แต่ที่ผ่านมายังมีหลายหน่วยงานที่ใช้ราชการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ระเบียบกำหนดไว้ แล้วกรณีที่มีการนำราชการไปใช้ส่วนตัวจะเป็นความผิดอย่างไรนั้น ขอให้ทุกท่านมาดูตัวอย่างคดีที่จะนำเสนอให้ทราบในฉบับนี้

สำหรับคดีนี้จำเลยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองคูคต ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย การสั่งอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล วันหนึ่งมีเหตุการณ์ฝนตกจำเลยเห็นว่าเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้น้ำเข้าบ้าน จำเลยจึงโทรศัพท์ให้หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ ของเทศบาล ขนกระสอบบรรจุทรายของเทศบาลที่ซื้อมาเพื่อป้องกันน้ำท่วมในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองคูคต ไปที่บ้านจำเลย ๔๐ กระสอบ หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ จึงให้พนักงานจ้างตามภารกิจจัดรถและคนเพื่อขนกระสอบทรายไปที่บ้านจำเลยซึ่งอยู่ในซอยประชาชื่น ๓๕ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ในวันดังกล่าวมีการเติมน้ำมันรถคันที่ใช้ขนกระสอบทรายจำนวน ๔๐ ลิตร ต่อมาจำเลยในฐานะนายกเทศมนตรีได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าน้ำมันจากเงินงบประมาณของเทศบาล ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะถือว่าเป็นสาธารณภัยต้องเป็นภัยที่เกิดแก่คนหมู่มากอันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข และสาเหตุที่น้ำท่วมบ้านของจำเลยเกิดจากการระบายน้ำในท่อไม่ทัน แต่เมื่อฝนหยุดตก ๕ ถึง ๖ ชั่วโมง น้ำจึงระบายออกหมด การที่น้ำท่วมบ้านจำเลยดังกล่าวจึงยังไม่ถือว่าเป็นสาธารณภัย จำเลยจึงไม่อาจอ้างเหตุสาธารณภัยเพื่อให้ตนเองพ้นผิดในการใช้รถยนต์เทศบาลเมืองคูคต ขนทรายพิพาทไปใช้โดยขัดต่อระเบียบ และที่จำเลยนำทรายไปคืนหลังเกิดเหตุแล้วถึง ๕ เดือน เป็นพฤติการณ์ที่สื่อเจตนาว่าจำเลยนำทรายพิพาทไปใช้เพื่อประโยชน์ของจำเลย มิใช่เป็นการยืมทรายพิพาทแล้วนำมาใช้คืนตามที่กล่าวอ้าง

การกระทำของจำเลยจึงเป็นการอาศัยอำนาจในตำแหน่งนายกเทศมนตรีสั่งการให้ใช้รถยนต์ของเทศบาลขนย้ายทรายพิพาทไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ ส่วนการจัดซื้อทรายพิพาท ได้ความว่าอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของฝ่ายโยธา ในขณะที่การจัดการดูแลรับผิดชอบของเทศบาลเป็นหน้าที่ของงานป้องกันฯ จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องเพียงเป็นผู้อนุมัติเกี่ยวกับงานราชการของเทศบาล ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ และ ๑๕๑ แต่การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาศัยอำนาจในตำแหน่งนายกเทศมนตรีสั่งการให้ใช้รถยนต์ของเทศบาลไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบดังกล่าว เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ให้จำคุก ๑ ปี มีเหตุบรรเทาโทษ คงจำคุก ๘ เดือน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๔๒/๒๕๖๑)

จากคดีตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น หากเป็นกรณีของข้าราชการย่อมมีความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง มีโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ส่วนทางอาญาถือเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ซึ่งมีโทษจำคุก และเมื่อศาลพิพากษาจำคุกการกระทำผิดอาญาย่อมส่งผลให้ผู้กระทำความผิดขาดคุณสมบัติในการรับราชการและอาจถูกสั่งให้ออกจากราชการ ดังนั้น เมื่อเห็นโทษจากการนำราชการหรือจะเป็นทรัพย์สินอื่นใดของทางราชการไปใช้เป็นการส่วนตัวแล้ว ก็ขอเน้นย้ำให้ทุกท่านได้ตระหนักและจงปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นไปตามกฎหมายจะเป็นการถูกต้องและเหมาะสมที่สุด